

ennek helyzetét és fényességét is jegyezzük fel.

Bolygó-megfigyelők figyelmébe:

A Merkúr legkedvezőbb megfigyelési lehetősége lesz március közepén az esti égen. A bolygó legnagyobb keleti kitérése /elongációja/ márc. 14-én következik be. Ezekben a napokban a Merkúr az esti szürkületben látható, a nyugati égen. A hónap közepén 2 órával a Nap után nyugszik, 20 óra tájban, így 18:50 körül már jól látható. Megfigyelésére március elejétől a hónap utolsó hetéig van lehetőség. Látszó átmérője márc. 8-án 6,2 ívmásodperc, márc. 16-án 7,7 ív.mp., tehát 200-260 szoros nagyítással akkorának látszik mint a Hold puszta szemmel. Fényessége márc. 8-án 0,8 magn., ettől kezdve lassan csökken, +1,1 mag-ig. Az elongáció napján a bolygó az első negyedben lévő Hold alakjához hasonló, majd fokozatosan egyre keskenyebb sárlóvá válik. A 10-12 cm-es vagy nagyobb távcsővel rendelkező amatőröknek érdemes megkísérelni a bolygó rajzolását. Előre elkészített, 30 mm átmérőjű korongokra berajzoljuk a bolygó fázisát valamint azt, hogy látunk-e, és hol az égitesten sötétebb vagy világosabb foltokat. Mindazokat, akiknek sikerül a Merkúrról észleléseket végezni, kérjük, hogy április elejéig a rajzokat, vagy másolataikat juttassák el a METEOR összeállítójához a TIT Uránia Csillagvizsgálóba.

.....

A Vénusz az esti égen már igen jól megfigyelhető. és érdemes, ~~csak~~ csak kis távcsővel is, rendszeresen rajzokat készíteni a bolygó fázisairól. A bolygó látszó alakját előre elkészített, 30 mm átmérőjű korongra mennél pontosabban igyekezzünk lerajzolni. /Minden rajzon pontosan tüntessük fel a dátumot, az észlelés időpontját Világidőben - UT-ban -, a távcső adatait és a légköri viszonyokat!/. Érdemes egyidejűleg vörös, vagy sárga és kék színzűrőn át észleléseket végezni. Ilyen fázisrajzokat már 4-7 cm nyílású, 45-60 szoros nagyítású távcsővel is sikerrel végezhetünk. Nagyobb távcsővel érdemes megfigyelni, hogy a környezetnél világosabb, "pólus foltokat", vagy más részeknél sötétebb területeket látunk-e.

A Vénusz legnagyobb keleti elongációja ápr. 8-án lesz. Éköri az időpont körül /de előre kiszámíthatatlan időpontban/ látjuk a Vénuszt éppen félig megvilágítva, azaz a fény-árnyék határa, a terminátor ekkor éppen egyenesnek tűnik /"fél-Vénusz" látható/. Ennek az időpontnak megállapítása igen fontos. A félig megvilágított Vénusz időpontja minden közvetlenül szemlélve mind a rajzokból kiszámíthatóan pontos adat, ezért kérjük a bolygó-észlelő amatőröket, hogy a dichotómia időpontjáról a közvetlen észleléseket és a fázisrajzokat /vagy azok pontos másolatait/ április 20-ig sziveskedjenek a Meteor összeállítójának a TIT Uránia Csillagvizsgálóba eljuttatni.

.....

Röviden is kérjük a Szaturnusz észlelőit, hogy a bolygó felazi-

nére vonatkozó megfigyeléseiket, főként pedig a bolygó-gömb gyűrűre vetett árnyékának észlelését /közvetlenül vagy másolatban/ feldolgozás végett juttassák el a METEOR fenti címére.

ifj. Bartha

A Mars fedése a Holddal

Ritkán látható, érdekes és látványos jelenség tanulni lehetünk 1972. május 15-én: a kora esti órákban a Hold elfedi a Mars bolygót. Amennyiben a jelenség időpontjait módunkban van tízed másodperc pontossággal megfigyelni, úgy már kis /3-5 cm-es/ távcsővel is érdekes. értékes munkát végezhetünk. A fedés időpontjai /Közép-Európai Időben, Budapestre számítva és a marskorong középpontjára vonatkoztatva/

Belépés a Hold mögé: máj. 15. 21^h29^m2. Poz.: 150°

Kilépés a Hold mögül: " " 22 05,1 " 232°

A pozíciósöveget /Poz./ a Hold északi pontjától kelet felé haladva márjuk, tehát a déli pont poz. szöge 180 fok. A fedés - okkultáció - időpontjában a Hold 2,6 napos keskeny sarló, a belépés a sötét oldalon, a kilépés a megvilágított sarlónál a Furnerius kráter vonalától délre történik.

Mivel a Mars az okkultáció idején 4 ivmásodperc látszó átmérőjű kis korong /kb. 220-szoros nagyítással fele akkorának látszik, mint a Hold puszta szemmel/, belépés valójában négy kontaktusból áll. Ezek: I.= a Hold pereme éppen érinti a Marsot; II.=A Mars keleti belső pereme is eltűnt a Hold mögött; III.=A Mars kibukkan a Hold nyugati pereme mögül; IV.= A Mars pereme utoljára érinti a Hold nyugati peremét. Növelhetjük a megfigyelés pontosságát, ha azokat az időpontokat is megadjuk, amikor a Hold éppen a marskorong felét fedi el /becslésünk szerint/. Az észleléseket nagyon pontos, másodperc mutató órával, vagy stopperórával végezzük, a pontosidőadók jelei szerint.

/B./

Csillagfedések észlelési körülményeinek feljegyzése

A csillagfedések /okkultációk/ megbízhatóságának, pontosságának értékeléséhez fontos ismerni az észlelés körülményeit, lefolyását, a légkör állapotát, stb. Ezek jellemzésére a nemzetközi előírás többféle jelző-szám rendszer használatát írja elő. Az okkultáció észlelőknek ezeket mennél pontosabban el kell sajátítani, és minden észlelés alkalmával fel kell jegyezni. /Legjobb táblázatszerűen lemasolni és észlelési naplókban tartani./ A következőkben ezeket foglaljuk össze. A zárójelben álló számok az észlelési újság rovatainak sorszámát jelentik.

/49./ ph = az okkultáció fázisa. Belépés = D; kilépés = R.
i₁ = a be- vagy kilépés gyakorisági indexe.
1.: nagyon lassú; 2.: lassú; 3.: közepes; 4.: gyors; 5.: pillanatok alatt lezajlott.
/50./ = I.m.b = a holdperem megjelölése és fényessége az okkultáció helyén.